

Verim Gücünün Hesaplanması

Kendilenmiş hatların melezlenmesiyle elde edilen melez çeşitlerde; F₁ ile karşılaştırıldığında, melez azmanlığı F₂'de azalır. F₃ ve daha sonraki kuşaklarda melez azmanlığı yönünden durum F₂'dekine benzemektedir. Uygun F₁'lerin melezlenmesiyle elde edilen çift melezler (Syn.-2), melez azmanlığı bakımından F₁'lere eşittir. Sonraki çift melez kuşaklarında melez azmanlığı azalır. Fakat bu azalma, tek melezlerdeki kadar fazla değildir. Genetik olarak, kendilenmiş hatlardan oluşturulmuş sentetik çeşitler, çift melezlerin genişletilmiş şeklidir.

Wright (1922), değişik sayıda kendilenmiş hattın oluşan sentetik çeşitte, F₂ kuşağında beklenen verim gücünün belirlenmesi için aşağıdaki formülü geliştirmiştir:

Verim Gücünün Hesaplanması (Melezlerde ve Sentetik Çeşitlerde)

$$F1 > F2 > F3 > F4 > F5$$

$$F2 = F1 - (F1 - P) / n$$

F2 = F2'de beklenen verim gücü

F1 = Kendilenmiş hatların tüm kombinasyonlarından elde edilen F1'lerin ortalama verimleri

P = Kendilenmiş hatların verim ortalamaları

n = Kendilenmiş hat sayısı

Bu formüle göre, F_1 ve daha sonraki kuşaklarda F_1 'e oranla melez azmanlığı $1 / n$ oranında azalmaktadır. F_2 ve daha sonraki kuşakların verimi; F_1 verimlerinin artmasıyla, kendilenmiş anaç hatlarının veriminin artmasıyla ve hat sayısının artmasıyla artar.

Neal (1935), yukarıdaki formülü, ilk kez tek melez, üçlü melez ve çift melezlerin verimini hesaplamak için kullanmıştır. Çizelge'de görüldüğü gibi, F_2 'de değişik melez tiplerin gerçek ve beklenen verimleri çok farklı değildir. Kendilenmiş hatların sayısını ikiden dörde çıkarmakla, F_2 verimi beklenen oranda artış göstermiştir.

Araştırmacıya göre, sentetik çeşitte anaç hattı sayısı 10'a çıkınca, F_2 'de beklenen verim F_1 ortalamasının % 94'ü olmuştur. Burada önemli olan, iyi çift melez oluşturacak şekilde hatların seçilip bir araya getirilmesidir.

F₂ kuşağında elde edilen mısır verimlerinin gerçek ve beklenen değerleri (Kg/da)

Melez Tipi ve Sayısı	Ortalama Verim		Ortalama Fark (F ₁ - P)	F ₂ 'nin Verimi		Azmanlık Kaybı (%)	
	F ₁	P		Gerçek	Beklenen	Gerçek	Beklenen
10 Tek Melez	548	206					
4 Üçlü Melez	559	207					
10 Çift Melez	558	218					

F₂ kuşagında elde edilen mısır verimlerinin gerçek ve beklenen değerleri (Kg/da)

Melez Tipi ve Sayısı	Ortalama Verim		Ortalama Fark (F₁ – P)	F₂'nin Verimi		Verim Azalması (%)		Azmanlık Kaybı (%)	
	F₁	P		Gerçek	Beklenen	Gerçek	Beklenen	Gerçek	Beklenen
10 Tek Melez	548	206	342	385	377	29	31	47.6	50.0
4 Üçlü Melez	559	207	352	429	442	23	21	36.8	33.3
10 Çift Melez	558	218	340	470	473	16	15	25.8	25.0

Hesaplamalar

Beklenen Verim Azalması

$$\begin{aligned} F2 &= F1 - (F1 - P) / n \\ &= 548 - (548 - 206) / 2 = 377 \end{aligned}$$

$$548 - 377 = 171$$

$$\begin{array}{r} 548 \quad 171 \\ 100 \quad X \end{array}$$

$$100 \times 171 / 548 = \% 31$$

Beklenen Azmanlık Azalması

$$\begin{aligned} F1 - P &= 548 - 206 = 342 \\ F2 - P &= 377 - 206 = 171 \end{aligned}$$

$$342 - 171 = 171$$

$$\begin{array}{r} 342 \quad 171 \\ 100 \quad X \end{array}$$

$$100 \times 171 / 342 = \% 50$$

Hesaplamalar

Gerçek Verim Azalması

$$F1 = 548$$

$$F2 = 385$$

$$548 - 385 = 163$$

$$\begin{array}{r} 548 \quad 163 \\ 100 \quad X \end{array}$$

$$100 \times 163 / 548 = \% 30$$

Gerçek Azmanlık Azalması

$$F1 - P = 548 - 206 = 342$$

$$F2 - P = 385 - 206 = 179$$

$$342 - 179 = 163$$

$$\begin{array}{r} 342 \quad 163 \\ 100 \quad X \end{array}$$

$$100 \times 163 / 342 = \% 50$$